

sexverzorgster Rosita:
'Het zijn gewoon mensen die liefde nodig hebben'

SEX met gehandicapten de ultieme vorm van zorg?

Prostitutie voor gehandicapten, dat is de manier waarop er vaak over sexzorg gedacht wordt. De verzorgers zelf hebben een andere mening.

De lach van sexverzorgster Rosita (35) springt meteen in het oog. Ze straalt als ze het over haar werk heeft. Ze vindt het mooi. Soms wordt haar blik ondeugend en gaat haar stem omlaag. Dan weet je: er komt een intiem detail, gevolgd door een aanstekelijke hoge lach. Rosita, een rondborstige vrouw van Surinaams-Dominicaanse komaf, werkt nu zes maanden via FleksZorg, een organisatie die sexzorg verleent aan mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking. 'Een van mijn broers is vijf jaar geleden overleden aan een spierziekte. Met hem had ik het er af en toe over. Hij had ook wel eens zin in sex, maar was bijna helemaal verlamd en kon dus niet zomaar naar de Wallen gaan. We vonden het vreemd dat er niet zoiets was voor mensen met een handicap.'

Allesbehalve erotisch
 Het kantoor van FleksZorg is gevestigd op een industrieterrein in Amstelveen en heeft een allesbehalve erotische uitstraling. Alleen de verzameling tijdschriften die op tafel ligt duidt op het soort diensten die de organisatie levert: gehandicaptenzorg, maar dan tussen

de lakens. Oprichter Loet Berkelmans: 'Mensen zijn teleurgesteld als ze ons kantoor zien, ze denken dat het er heel spannend is. Sommigen hebben het idee dat ik met een boa om de deur opendoe, als een echte madam.' Voor de oprichting van FleksZorg in 2005, werkte Loet Berkelmans voor een reguliere thuiszorgorganisatie. Ze merkte dat ondersteuning bij sex binnen de zorgsector een probleem was. 'Als je wilt praten over sex, zijn er therapeuten en sexuologen genoeg, maar als iemand meer wil, is er niemand die iets kan doen.' Bij FleksZorg werken inmiddels zo'n zeventig verzorgers, die bij elkaar ongeveer 250 cliënten hebben. Mannen maken, net als in het reguliere circuit, sneller gebruik van deze diensten, dus zijn de meeste verzorgers vrouwen. Revalidatiesexuoloog Jim Bender: 'Vrouwen komen mondjesmaat naar dit soort instanties. Ten dele wegens beeldvorming: het zijn toch alleen maar mannen die moeten neuken? Vrouwen zitten anders in hun sexualiteit. Misschien hebben ze ook wat meer emotionele en affectieve contacten, waardoor ze minder dringende behoefte aan sex hebben.'

esta 25 - 65

sexverzorgster Rosita:
'Mijn klanten zijn toch anders dan mannen die een half uurtje naar de hoeren gaan'

Vaste klantenkring
 Sexverzorgster Jack (45) is tot nog toe drie keer in actie gekomen. Twee keer met dezelfde vrouw en een keer met een man met de ziekte van Duchenne, een erfelijke spierziekte. Deze man is ook bezocht door Jacks vrouw Diana, die ook als sexverzorgster werkt. Jack: 'Omdat deze man nog maar drie jaar te leven heeft, wil hij alles uitproberen op seksueel vlak, ook sex met een man. Ik heb geen bisexuele gevoelens, maar vind het niet erg om te doen.' Diana heeft inmiddels zo'n zeven vaste klanten. Regelmatig kan ze een nieuwe vaste klant aan haar bestand toevoegen. Eén ervan, een 87-jarige man, bezoekt ze elke twee weken. Ze glimlacht: 'Mensen willen vaak nog een keer afspreken.' Na een avontuur in het reguliere escortcircuit, besloten Diana en Jack allebei sexverzorgster te worden. Hun eerste reden om de sexindustrie in te gaan was eigenlijk 'een leuke bijverdienste'. Doordeeweeks zit Jack namelijk op de vrachtwagen en werkt Diana als administratief medewerkster. Over het escortcircuit zegt Jack: 'De meeste mannen die bij haar kwamen hadden thuis een vrouw zitten. Dan ben je dus alleen een lustobject. Deze gehandicapten hebben zelf geen vrouw. Ze vinden het fijn dat ze iemand kunnen aanraken of omarmen.' Diana: 'Neuken gaat bij deze mensen niet of erg moeizaam. Het gaat echt veel meer om intimiteit dan om sex.'

Geheime bijbaan
 De vergelijking met prostitutie gaat voor de sexverzorgers dan ook helemaal mank. Rosita: 'Misschien klinkt het gek, maar ik vind het iets anders. Misschien zegt een ander wel: 'Hallo, jij wordt er ook voor betaald!' Maar mijn klanten zijn toch anders dan de 'gewone' mannen die een half uurtje naar de hoeren gaan. Want daar zou ik me niet prettig bij voelen. Mijn klanten zijn gewoon mensen die liefde nodig hebben. En ik heb liefde in me, dus waarom zou ik die niet geven?' Sexverzorgster Marieke (33) zou nooit in de prostitutie willen werken. 'Er is niets mis met dat beroep, maar het is voor mijn gevoel een totaal andere wereld. Ik ben sexverzorgster vanuit een soort idealisme: ik erger me vaak aan de snelle wereld van mooie jonge mensen die ons

wordt voorgespiegeld, alsof alleen zij seksuele behoeftes hebben!' Maar hoe ruimdenkend ze zelf ook zijn, de omgeving van de sexverzorgers is vaak dat 'die zielige gehandicapte ook zo nodig moet klaarkomen'. Maar het is voor sommigen gewoon een verbetering van hun kwaliteit van leven. Ze worden wel op allerlei manieren intiem verzorgd, maar verder kunnen reguliere verzorgenden nooit gaan. Dat is een relatie, maar het is wel bijzonder. Daarnaast is het een manier van sexuele ontwikkeling: door sexzorg weten ze vaak beter wat ze wel en niet kunnen. Ik heb een jongen gesproken die niet wist of hij hetero of homo was. Om dat te ontdekken, heeft hij een man en een vrouw besteld.'

'Zielige gehandicapten'
 Niet alleen de verzorgers merken dat er een taboe op sexzorg rust. Ook de ontvangers hebben er last van. Bert (45, spastisch) en Gerrit (50, spierziekte CCD, Central Core Disease) ondervinden dagelijks dat sex een enorm taboe is, zelfs bij verplegend personeel. Sinds een tijdje krijgen ze allebei sexzorg. Bert: 'Als je een beperking hebt, ben je zo afhankelijk van mensen die je uit bed helpen, wassen en aankleden. Op die manier wordt je eigen gevoel een beetje weggedrukt. Voor hen ben je qua gevoel te vergelijken met een zak aardappelen.' Gerrit, verontwaardigd: 'Als ik onder de douche word gezet, moet ik het vooral hebben over het weer. Stel je voor dat ik een erectie krijg, dan krijgen die meiden een rode kop en ik lig daar maar. Dus maak ik het bespreekbaar.' Dat bespreekbaar maken verloopt nogal moeizaam, zowel bij patiënten als verplegend personeel, blijkt ook uit een rapport van de Rutgers Nisso Groep (RNG) uit juni 2007. In dat rapport staat ook dat tweederde van de mensen met een chronische ziekte of beperking niet tevreden is over hun sexleven en behoefte heeft aan >

UURTJE VERWENZORG: € 130
 FleksZorg biedt twee soorten zorg. Snoezelzorg (alles behalve 'de daad') en verwenzorg (all the way). Voor een uurtje verwenzorg betalen de mensen € 130. Dat is soms een aanslag op de portemonnee van mensen die alleen moeten leven van een uitkering. Oprichtster Loet Berkelmans: 'Ze besluiten daardoor wel eens af te haken. Er zijn er ook die sparen om toch eens in de zoveel tijd een uurtje samen te kunnen zijn.' Er is veel onduidelijkheid over hoe sexzorg betaald moet worden. Sommige gehandicapten kunnen FleksZorg betalen uit hun Persoonsgebonden Budget (PGB), anderen wonen in een ruimenkende gemeente en krijgen een vergoeding uit de bijzondere bijstand. Maar de meeste gehandicapten moeten het honorarium van de sexverzorgers (grootendeels) zelf betalen.

esta 25 - 67

de revalidatiesexuoloog:
'Het beeld van de buitenstaander is vaak dat 'die zielige gehandicapte' ook zo nodig moet klaarkomen'

VRIJWILLIGERS?
 Een Zwitserse liefdadigheidsinstelling kwam een paar weken geleden in het nieuws met een oproep voor vrijwilligers. Niet om te komen schoonmaken, of om de boodschappen te doen, maar vrijwilligers voor sex met gehandicapten. Volgens de organisatie moet het taboe maar eens doorbroken worden. Sex is volgens hen een menselijke behoefte, net als eten en drinken. In totaal heeft de oproep negen vrijwilligers aangetrokken, die sex aanbieden voor € 92 per uur. De vrijwilligers krijgen vooraf een cursus.

MEER INFO
 • www.flekszorg.nl
 • www.deschildpad.nl
 (Stichting handicap & seksualiteit)

hulp. Revalidatiesexuoloog Jim Bender staat dan ook positief tegenover instanties als FleksZorg. 'Het beeld van de buitenstaander is vaak dat 'die zielige gehandicapte ook zo nodig moet klaarkomen'. Maar het is voor sommigen gewoon een verbetering van hun kwaliteit van leven. Ze worden wel op allerlei manieren intiem verzorgd, maar verder kunnen reguliere verzorgenden nooit gaan. Dat is een relatie, maar het is wel bijzonder. Daarnaast is het een manier van sexuele ontwikkeling: door sexzorg weten ze vaak beter wat ze wel en niet kunnen. Ik heb een jongen gesproken die niet wist of hij hetero of homo was. Om dat te ontdekken, heeft hij een man en een vrouw besteld.'

Sex met diploma
 Bender vindt wel dat er meer professionaliteit bij organisaties als FleksZorg moet komen. 'Als je sexverzorgster denkt dat je iedere keer naar de seksuele ontwikkeling. Dan geef je een kale, kort door de bocht ervaring.'

Loet Berkelmans is al bezig een opleiding te ontwikkelen. 'We streven naar een gecertificeerde opleiding, zodat mensen als gediplomeerd sexverzorgster te boek kunnen staan, net als een kraam- of gezinsverzorgster.' In die opleiding moeten verschillende deskundigen – sexuologen, psychiaters en fysiotherapeuten – uitleg komen geven over ziektebeelden en bijvoorbeeld tiltechnieken. Niet alleen de sexhulporganisaties, ook zorginstellingen missen professionaliteit. Bender: 'Een gehandicapte is heel erg afhankelijk van de instelling waar hij verblijft. In de ene instelling hebben ze een ruimdenkend beleid, in de andere juist niet. Bij de ene ben je 'die viespeuk' en moet je direct door twee mensen gewassen worden, bij de ander wordt je verlangen erkend. Toch proberen steeds meer instellingen beleid te formuleren.'

Geld of liefde?
 Hoewel geld vaak de eerste motivatie is om sexverzorgster te worden, speelt het uiteindelijk niet de belangrijkste rol. Rosita zou best in staat zijn zonder vergoeding sex te hebben met een gehandicapte. 'Het ligt er alleen wel aan met wie.' Ook Jack en Diana voelen dat zo.

Diana: 'Ik wil ze dan wel zelf kunnen uitzoeken. Laatst was het in een huis zo vies en die man ook, dat zou ik zeker niet doen als er niks tegenover zou staan.' Op een enkele negatieve ervaring na zijn de verzorgers allemaal heel tevreden over hun klanten. Als Diana het over 'haar' 87-jarige man heeft, glundert ze. 'Ik geef echt om hem. Hij heeft een keer mijn foto gevraagd, die staat nu op zijn tv. Aan de andere kant staat zijn overleden vrouw, tussen ons in staat een lamp. Hij is gewoon blij dat ik hem liefde geef.'

Ze lacht en vertelt over een andere klant. 'Hij wou graag dat ik op Valentijnsdag zou langskomen, dat vond hij romantisch. Maar hij is spastisch en draagt heel moeilijk. Op een gegeven moment dacht ik: wat zegt hij nou?' Dat bleek 'ik hou van jou' te zijn. Ik vond dat zo lief en mooi. Ik zeg dan 'ik hou ook van jou' terug. Want dat doe ik ook, gewoon als persoon, je hoeft niet verliefd te zijn.'

Risico's van het vak
 Soms brengt het beroep onvoorziene consequenties met zich mee. Jack en Diana bijvoorbeeld, missen de intimiteit tussen elkaar. Diana glimlacht bedroefd als ze zegt: 'Het intieme tussen ons is weg. We kunnen wel stoppen met de sexverzorging, maar daarmee halen we de intimiteit niet terug. Je bent gewoon niet meer van elkaar. Dit is iets wat we van tevoren niet echt beseften.' Rosita heeft andere dilemma's. Ze is erg godsdienstig opgevoed en gaat nog steeds elke zondag naar de kerk. Ze worstelt vooral op die dag vaak met haar beroepskeuze. 'Dan denk ik: waarom doe je het nog? Ik begon omdat ik geldproblemen had, maar daar ben ik allang weer uit. Ik heb althans smoesjes: ik stop over twee maanden, als ik die leuke schoenen heb gekocht. Het is dubbel: wat ik doe, is volgens het geloof niet goed, maar aan de andere kant doe ik niets verkeerd. Ik steel niet, doe niemand pijn, ik breng juist genot.' Marieke blijft aan het werk zolang ze waardering krijgt van haar cliënten. 'Als ik merk dat ze me niet meer aantrekkelijk vinden, is het tijd om te stoppen.' Diana: 'Nou, ik heb laatst gezegd dat ik dit tot mijn 50e doe. Zelfs als ik tien miljoen euro win, blijf ik sexverzorgster. Dan stop ik met mijn kantoorbaan!'

Op haar verzoek is de naam van Marieke veranderd.